

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING

Ändring av landskapslagen om naturvård

1993-94

nr 17

FÖRSLAG

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget ändrar landskapslagen om naturvård så att skyddet för ursvallade fornstränder eller s.k. stenåkrar stärks. Det stärkta skyddet föreslås gälla stenåkrar vars ytvidd är större än 5.000 kvadratmeter samt däromkring en omgivande zon som är nödvändig för bevarandet av dem.

ALLMÄNNA MOTIV

1. Behovet av att skydda större stenåkrar

Geologi är den vetenskap som behandlar jordens uppbyggnad och utvecklingshistoria medan geomorfologi är den vetenskapsgren som studerar jordytans ytförmer och de processer som skapar och omformar dessa. Föremålet för detta lagförslag är större ursvallade fornstränder s.k. stenåkrar, vars tillkomst skett i samband med landhöjningen. Dessa säregna geomorfologiska bildningar är mycket viktiga för förståelsen av Östersjöns historia och landhöjningsförloppet och har utöver sina skönhetsvärden en särställning genom att de är ett utmärkande inslag i landskapet och är ovanliga i andra regioner. De har dessutom en unik biotop med lavsamhällen med ett skyddsvärde i sig.

Stenåkrarna är i alla högsta grad att betrakta som en icke-förnyelsebar naturtillgång. De är i den bemärkelsen och avseende antal, uppkomst och ålder jämförbara med fasta fornlämningar. Det finns idag förhållandevis få större stenåkrar kvar. Många har helt förstörts eller påverkats av täktverksamhet, främst före tillkomsten av den s.k. täktparagrafen år 1977 [26 § naturvårdslagen (41/77)]. Därtill har många fått fula spår i stenmassorna vid oförsiktig användning av skogsbruksmaskiner. Ett bevarande av de större stenåkrarna för framtiden kräver klara bestämmelser som begränsar uppkomsten av all ytterligare förstörande mänsklig verksamhet.

Med ett skydd för de säregna geomorfologiska bildningar som större stenåkrar utgör beaktas och bevaras ovärderliga miljö- och kulturvärden. Detta är till nytta såväl för det vetenskapliga intresset som för mänsklig livskvalitet i samband med möjligheter för rekreation, upplevelser av natur och förståelse av natur.

2. Om lagstiftningsbehörigheten

Landskapet har lagstiftningsbehörighet bl.a. i frågor om natur-, djur- och miljöskydd. Denna lagstiftningsbehörighet begränsas av skyddet för de enskilda medborgarnas grundläggande rättigheter enligt regeringsformen. Eftersom äganderätt till mark principiellt anses medföra absoluta och exklusiva förfoganderättigheter måste särskild hänsyn vid lagstiftningens utformande tas till skyddet för de enskilda medborgarnas grundläggande rättigheter. Härvid måste dessutom beaktas att det enligt självstyrelselagen är riket som har lagstiftningsbehörighet ifråga om förklaring av grundlag, varmed i praktiken avses att det är riksdagen som avgör om en vanlig lag stiftats i enlighet med grundlagen (jfr självstyrelselagen 27 § 1 punkten) samt att en landskapslag som står i strid med grundlagen inte får tillämpas (jfr självstyrelselagen 60 § 1 mom.).

Tvångsinlösen av egendom och rättigheter som har ett ekonomiskt värde kan ske endast med stöd av lag. För att detta skall vara möjligt enligt vanlig lag skall det ske för allmänt behov och mot full ersättning. Ingrepp i egendomsrätten utan rätt till ersättning kräver att lagstiftningen tillkommit i den ordning som gäller för grundlag. I landskapslagstiftningen finns flera begränsningar av äganderätt som inte grundar någon rätt till ersättning. I dessa fall finns dock en tidigare rikslag som medger detta och där riksdagen således konstaterat att sådana bestämmelser inte står i strid med grundlagens äganderättsskydd.

En lagtext bör för att vara förenlig med grundlagens äganderättsskydd vara generell till sitt syfte. Den får inte utpeka enskilda markägare, även om olika markägare kan komma att beröras olika av dess konsekvenser. Lagstiftningen bör beakta hänsyn till kultur, miljö och nationalekonomi. Nationalekonomiska- och miljöskäl är ofta samverkande genom att mark på lång sikt brukas och inte *för*brukas.

3. Förslagets miljöeffekter samt dess ekonomiska och organisatoriska verkningar

Ett bevarande av den särprägel landskapets natur har förutsätter ett starkare skydd av stenåkrar vilket också är i samklang med ekologiska, kulturella och sociala värden. Genom den föreslagna lagstiftningen kan förstörelse av våra värdefullaste större stenåkrar hejdas. Samtidigt beaktas att vi idag saknar kunskaper om sammanhang som kan ha en avgörande betydelse för framtida generationers livskvalitet och möjligheter.

Ett generellt skydd för större stenåkrar har ingen eller endast mycket liten ekonomisk betydelse för markägare och markinnehavare, de är i allmänhet inte lämpade för något slag av täktverksamhet. Stenåkrarna är dessutom i allmänhet olämpliga för byggnader, anläggningar, anordningar m.m. Landskapsstyrelsen kan dessutom bevilja särskilda undantag från skyddet varvid ett ekonomiskt intresse som inte är oväsentligt skall beaktas. Härigenom tas hänsyn till ovärderliga miljö- och kulturvärden för alla landskapets invånare. Viktiga geomorfologiska bildningar ges ett skydd till nytta såväl för det vetenskapliga intresset som för den mänskliga livskvaliteten. Bestämmelserna grundar således inte någon rätt till ersättning för markägare.

Förslaget har inte någon ekonomisk eller organisatorisk effekt för landskapet.

Landskapsstyrelsen föreslår att lagtinget antar följande lag.

LANDSKAPSLAG
angående ändring av landskapslagen om naturvård

I enlighet med lagtingets beslut fogas till landskapslagen den 23 maj 1977 om naturvård (41/77) en ny 26b § som följer:

26b §

Skydd för säregna geomorfologiska bildningar

Stenåkrar är fornstränder utformade i naturen som likformigt uppbyggda stenvallar eller fält ur vilka havet fört bort det finare materialet.

Stenåkrar vars ytvidd överstiger 5000 kvadratmeter får inte förändras eller påverkas utan landskapsstyrelsens tillstånd. Till en stenåker hör en sådan omgivande zon som är nödvändig för att den skall kunna bevaras. Storleken av en sådan zon skall i tillämpliga delar bestämmas i enlighet med bestämmelserna om skyddsområde för fast fornlämning i landskapslagen om fornminnen (9/65).

Landskapsstyrelsen skall underrätta en markägare eller markinnehavare om att en viss geomorfologisk bildning omfattas av sådant skydd som avses i 2 mom. Landskapsstyrelsen kan ge anvisningar om vad som skall iakttas för bevarandet av sådana bildningar.

Denna lag träder i kraft den

Mariehamn den 17 december 1993

L a n t r å d

Ragnar Erlandsson

Lagberedningssekreterare

Olle Ekström

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. This is essential for ensuring the integrity of the financial data and for facilitating the audit process. The records should be kept in a secure and accessible location, and should be updated regularly.

2. The second part of the document outlines the procedures for handling cash receipts and payments. It is important to ensure that all receipts are properly documented and that payments are made in a timely and accurate manner. The use of bank statements and reconciliation is also discussed, as it is a key component of maintaining accurate financial records.

3. The third part of the document addresses the issue of budgeting and financial forecasting. It is important to establish a realistic budget and to monitor actual performance against the budget. This will help to identify any variances and to take corrective action as needed. Financial forecasting is also discussed, as it is a key tool for planning and decision-making.

4. The fourth part of the document discusses the importance of internal controls and risk management. Internal controls are designed to prevent and detect errors and fraud, and to ensure the accuracy and reliability of financial information. Risk management is also discussed, as it is a key component of ensuring the long-term success of the organization.

5. The fifth part of the document provides a summary of the key points discussed in the document. It is important to ensure that all of the information is understood and that the necessary actions are taken to implement the recommendations. The document is intended to provide a comprehensive overview of the financial management process and to serve as a guide for all employees.